

EDUCATION

PAPER-II
OCT-14/13

Name & Signature of the Invigilator

ICR Answer Sheet No. :

--	--	--	--	--

Roll No. :

--	--	--	--	--

Roll Number in words : .....

Time : 1.15 Hours]

No. of Printed Pages : 20

[Maximum Marks : 100

Instructions for the Candidates

1. Write your Roll Number in the space provided on the top of this page.
2. This paper consists of fifty (50) multiple choice type questions. All questions are compulsory.
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to candidate. In the first 5 minutes, candidate is requested to open the booklet and compulsorily examine it as below :
  - (i) To have access to the question booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal and do not accept an open booklet.
  - (ii) Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to pages/questions missing or duplicate or not in serial order or any other discrepancy should be got replaced immediately by a correct booklet from the invigilator within the period of five minutes. Afterwards, neither the question booklet will be replaced nor any extra time will be given.
  - (iii) After this verification is over, the test booklet number should be entered in the ICR answer sheet and the ICR Answer Sheet number should be entered on this test booklet.
4. Each item has upto four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). The answer should be a-capital letter for the selected option. The answer letter should entirely be contained within the corresponding square.

Correct method Wrong method OR
5. Your responses to the items for this paper are to be indicated on the ICR Answer Sheet under Paper II only.
6. Read instructions given inside carefully.
7. Rough work is to be done in the end of the booklet only.
8. You have to return the original ICR Answer Sheet to the invigilators at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the examination hall. You are, however, allowed to carry duplicate copy of ICR sheet and test booklet on conclusion of the examination.
9. Use black ball point pen.
10. Use of any Calculators or log tables or any other electronic devices is prohibited.
11. There shall be no negative marking.
12. In case of any discrepancy in Gujarati and English version of questions the English version should be taken as final.

પરીક્ષાર્થીઓ માટે સૂચનાઓ :

1. આ પાનાની ટોચમાં દર્શાવેલી જગ્યામાં તમારો રોલનંબર લખો.
2. આ પ્રશ્નપત્રમાં બહુવૈકલ્પિક ઉત્તરો ધરાવતા કુલ પચાસ (૫૦) પ્રશ્નો આપેલા છે. બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
3. પરીક્ષાની શરૂઆતમાં ઉમેદવારને પ્રશ્નપુસ્તિકા આપવામાં આવશે. પ્રથમ પ મિનિટ દરમિયાન, ઉમેદવારે પ્રશ્નપુસ્તિકા ખોલી અને ફરજિયાતપણે નીચે મુજબ પરીક્ષણ કરવું.
  - (i) પ્રશ્નપુસ્તિકાનો વપરાશ કરવા માટે આ કવર પેજની ધાર પર આપેલ સીલ ફાડી નાખો. કોઈપણ સંજોગોમાં સીલ સ્ટીકર વગરની કે ખુલ્લી પ્રશ્નપુસ્તિકા સ્વીકારશો નહીં.
  - (ii) કવર પૃષ્ઠ પર છપાયેલ નિર્દેશાનુસાર પ્રશ્નપુસ્તિકાના પ્રશ્નો પૃષ્ઠો અને સંખ્યાને બરાબર ચકાસી લો. ખામીયુક્ત પ્રશ્નપુસ્તિકા કે જેમાં પૃષ્ઠો/પ્રશ્નો ઓછા હોય, બે વાર છપાયા હોય, અનુક્રમમાં અથવા કોઈ અન્ય ફરક હોય અર્થાત કોઈપણ કારણે ખામીયુક્ત પ્રશ્નપુસ્તિકા સ્વીકારવી નહીં. એને જો ખામીયુક્ત પ્રશ્નપુસ્તિકા મળી હોય તો નિરીક્ષક પાસેથી તુરંત જ બીજી સારી પ્રશ્નપુસ્તિકા મેળવી લેવી. આ માટે ઉમેદવારને પાંચ મિનિટનો સમયગાળો આપવામાં આવશે. પછીથી, પ્રશ્નપુસ્તિકા બદલવામાં આવશે નહીં કે કોઈ વધારાનો સમય પણ આપવામાં આવશે નહીં.
  - (iii) આ ચકાસણી સમાપ્ત થાયપછી, ટેસ્ટ પુસ્તિકા નંબર ICR જવાબ પત્રકમાં લખવો અને ICR જવાબ પત્રક નંબર પ્રશ્નપુસ્તિકા પર લખવો.
4. પ્રત્યેક પ્રશ્ન માટે ચાર ઉત્તર વિકલ્પ (A), (B), (C) અને (D) આપવામાં આવેલ છે. પસંદગીનો જવાબ માત્ર અંગ્રેજી કેપીટલ મૂળાક્ષર દ્વારા જ આપવો. પસંદ કરેલ અંગ્રેજી કેપીટલ અક્ષર આપેલ પાનામાં સંપૂર્ણ રીતે સમાઈ જાય તે રીતે લખવો.

સાચી રીત :

ખોટી રીત :

અથવા

5. આ પ્રશ્નપુસ્તિકાના પ્રશ્નોના જવાબ અલગથી આપવામાં આવેલ ICR જવાબ પત્રકમાં પેપર-૨ લખેલ વિભાગમાં જ લખવા.
6. અંદર આપેલ સૂચનાઓ ધ્યાનપૂર્વક વાંચો.
7. આ પ્રશ્નપુસ્તિકાની અંતે આપેલ પાનું રફ કામ માટે છે.
8. પરીક્ષા સમય પૂરો થઈ ગયા પછી ઓરીજનલ ICR જવાબ પત્રક જે તે નિરીક્ષકને ફરજિયાત સોંપી દેવું અને કોઈપણ સંજોગોમાં પરીક્ષાખંડની બહાર જઈ શકશે નહીં. પરીક્ષા પૂર્ણ થયા બાદ ઉમેદવાર પ્રશ્નપુસ્તિકા તથા ICR જવાબવહીની કુપિલકેટ કોપી પોતાની સાથે લઈ જઈ શકે છે.
9. માત્ર કાળી પેન/કાળી બોલ પેન વાપરવી.
10. કેલક્યુલેટર અને અન્ય ઈલેક્ટ્રોનિક યંત્રોનો ઉપયોગ કરવાની મનાઈ છે.
11. ખોટા જવાબ માટે નેગેટિવ ગુણાંકન પ્રથા નથી.
12. પ્રશ્નપુસ્તિકાના કોઈ પ્રશ્નમાં અનુવાદ અંગે કોઈ વિવાદ/મતભેદ જણાય તો અંગ્રેજી વર્ઝન યોગ્ય ગણાશે.

EDUCATION

PAPER - II

શિક્ષણ

પેપર-II

Note : This paper contains **FIFTY (50)** multiple-choice/assertion/reasoning questions/matching questions. Each question carries **TWO (2)** marks. Attempt **All** the questions.

નોંધ : આ પ્રશ્નપત્રમાં પચાસ (૫૦) બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો, સાચું-ખોટું અને જોડકાં બનાવવાના પ્રશ્નો છે. તમામ પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે. પ્રત્યેક પ્રશ્નના બે (૨) ગુણ છે.

-
1. Which of the following is an epistemological implication ? (A) Know thyself (B) Reality is what appears to our senses (C) My understanding is the result of sociocultural interactions (D) If something is good for me, it means it is useful for me	1. નીચેનામાંથી કયો ફલિતાર્થ જ્ઞાનમીમાંસાને લગતો છે ? (A) આત્માને ઓળખો (B) આપણી ઈન્દ્રિયો જે પ્રમાણે તે યથાર્થતા (C) મારી સમજ મારી સાંસ્કૃતિક-સામાજિક આંતરક્રિયાઓની નીપજ છે (D) જે કંઈ મારા માટે શુભ છે તે મારા માટે ઉપયોગી પણ છે
2. Who was the champion of democracy in education ? (A) Plato (B) Skinner (C) Abraham Lincoln (D) John Dewey	2. શિક્ષણમાં લોકશાહીના ગુણગાન કરનાર કોણ છે ? (A) પ્લેટો (B) સ્કીનર (C) અબ્રાહમ લિંકન (D) જહોન ડ્યૂઈ

3. According to Vedanta philosophy "Maya" is :
- (A) Created by Brahman and yet opposite to Brahman
- (B) All illusions
- (C) The materialistic desires
- (D) Our expressions of Artha and Kama
4. A school encourages students for an activity of conserving water, avoiding wastage of water in the campus. This indicates :
- (A) Idealist approach
- (B) Pragmatic approach
- (C) Phenomenological approach
- (D) Existentialist approach
5. Gandhiji did *not* give emphasis on :
- (A) Preparation of best quality textbooks
- (B) Formal education
- (C) Teaching through mother tongue
- (D) Education for productivity
3. वेदान्त दर्शन अनुसार 'माया' अटले :
- (A) ब्रह्मा द्वारा सर्जित परंतु ब्रह्मानी विरोधी शक्ति
- (B) संपूर्ण भ्रमशा
- (C) भौतिक वासनाओ
- (D) अर्थ अने कामनी अभिव्यक्ति
4. એક શાળા વિદ્યાર્થીઓને જળ-સંગ્રહ, જળ-સંરક્ષણ જેવી પ્રવૃત્તિઓ કરાવે છે. આ કયો અભિગમ સૂચવે છે ?
- (A) આદર્શવાદી
- (B) વ્યવહારવાદી
- (C) પ્રતિભાસવાદી
- (D) અસ્તિત્વવાદી
5. ગાંધીજી શાને મહત્વ આપતા નથી ?
- (A) ઉત્તમ ગુણવત્તાવાળા પાઠ્યપુસ્તકોનું નિર્માણ
- (B) ઔપચારિક શિક્ષણ
- (C) માતૃભાષા દ્વારા શિક્ષણ
- (D) ઉત્પાદકતા માટેનું શિક્ષણ

6. Which of the following is *not* a correct implication of Vedant philosophy ?

- (A) Denial to woman education
- (B) Self-knowledge is better than worldly knowledge
- (C) Do your duties without expecting fruits
- (D) Concentration and self-control should be cultivated in learners

7. The statement "Meaning of a proposition is the method of verification" is related to :

- (A) Logical Relativism
- (B) Logical Positivism
- (C) Neo Positivism
- (D) Neo Realism

8. Which is a common feature of Education for Tagore and Aurobindo ?

- (A) Discipline and self-control
- (B) Teacher as an example for the students
- (C) Spiritual development of the child
- (D) Development of aesthetic sense

6. નીચેનામાંથી કયો ફલિતાર્થો વેદાન્ત દર્શનમાંથી પ્રાપ્ત થતો નથી ?

- (A) સ્ત્રી-શિક્ષણનો નકાર
- (B) દુન્યવી જ્ઞાન કરતાં સ્વ-જ્ઞાન બહેતર છે
- (C) ફળની આશા રાખ્યા વગર કર્મો કરો
- (D) અધ્યેતામાં સ્વ-નિયંત્રણ અને એકાગ્રતાનો વિકાસ

7. "સંવિધાનનો અર્થ એ જ ચકાસણીની પદ્ધતિ છે" - આ વિધાન કઈ વિચારધારા સાથે સંબંધિત છે ?

- (A) તાર્કિક સાપેક્ષવાદ
- (B) તાર્કિક પ્રમાણનિષ્ઠાવાદ
- (C) નૂતન પ્રમાણનિષ્ઠાવાદ
- (D) નૂતન વાસ્તવવાદ

8. આમાંનું કયું લક્ષણ ટાગોર અને અરવિંદની શૈક્ષણિક વિચારધારામાં સામાન્ય છે ?

- (A) શિસ્ત અને સ્વ-નિયંત્રણ
- (B) શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓ માટે ઉદાહરણરૂપ હોય
- (C) બાળકનો આધ્યાત્મિક વિકાસ
- (D) સૌંદર્યદૃષ્ટિનો વિકાસ

9. The central element of Buddhism is :
- (A) Service
(B) Love
(C) Causation
(D) Non-violence
10. What is the special characteristic of Indian schools of Philosophy ?
- (A) It is analytical in nature
(B) It is life-oriented
(C) It rests more on faith and less on logic
(D) It aims at the explanation of divine power
11. The democratic spirit of Indian Constitution is upheld by the values of :
- (A) Liberty, Equality and Fraternity
(B) Liberty, Equality, Fraternity and Justice
(C) Liberty and Justice
(D) Equality, Fraternity and Justice
9. બૌદ્ધ દર્શનનું કેન્દ્રિય તત્ત્વ કયું છે ?
- (A) સેવા
(B) પ્રેમ
(C) કાર્યકારણ સંબંધ
(D) અહિંસા
10. ભારતીય દાર્શનિક વિચારધારાઓનું વિશિષ્ટ લક્ષણ કયું છે ?
- (A) એનું સ્વરૂપ વિશ્લેષણાત્મક છે
(B) તે જીવનકેન્દ્રી છે
(C) એ તર્ક કરતાં શ્રદ્ધા પર વધારે આધારિત છે
(D) તેનો હેતુ દૈવી શક્તિઓનું સ્પષ્ટીકરણ કરવાનો છે
11. કયાં મૂલ્યો ભારતના બંધારણની લોકશાહીય ભાવનાને પ્રગટ કરે છે ?
- (A) સ્વતંત્રતા, સમાનતા અને બ્રાતૃભાવ
(B) સ્વતંત્રતા, સમાનતા, બ્રાતૃભાવ અને ન્યાય
(C) સ્વતંત્રતા અને ન્યાય
(D) સમાનતા, બ્રાતૃભાવ અને ન્યાય

12. The book "Language, Truth and Logic" is primarily related to :

- (A) Logical Empiricism
- (B) Idealism
- (C) Philosophical Analysis
- (D) Realism

13. By educational equality we mean :

- (A) Giving same facilities to all learners
- (B) Giving facilities to learners as per their requirements
- (C) Treating all learners as equal in all respects
- (D) Admitting and evaluating learners on equal parameters

14. Application of principles of sociology to the study of educational institutions as a separate unit is known as :

- (A) Social Science Education
- (B) Educational Sociology
- (C) Sociology of Education
- (D) Social Learning

12. "Language Truth and Logic" પુસ્તક મુખ્યત્વે કયા વિષય સાથે સંબંધિત છે ?

- (A) તાર્કિક અનુભવવાદ
- (B) આદર્શવાદ
- (C) તાત્વિક વિશ્લેષણ
- (D) વાસ્તવવાદ

13. શૈક્ષણિક સમાનતા એટલે શું ?

- (A) બધા વિદ્યાર્થીઓને સમાન સુવિધાઓ પૂરી પાડવી
- (B) વિદ્યાર્થીઓને તેમની જરૂરિયાત અનુસાર સુવિધા આપવી
- (C) બધા વિદ્યાર્થીઓને બધી રીતે સમાન ગણવા
- (D) વિદ્યાર્થીઓને સમાન માપદંડના આધારે પ્રવેશ આપવો અને મૂલ્યાંકન કરવું

14. એક વિશિષ્ટ એકમ તરીકે શૈક્ષણિક સંસ્થાનો અભ્યાસ સમાજશાસ્ત્રીય સિદ્ધાંતોને આધારે કરવામાં આવે તો તેને કયા નામે ઓળખી શકાય ?

- (A) સામાજિક વિજ્ઞાનોનું શિક્ષણ
- (B) શૈક્ષણિક સમાજશાસ્ત્ર
- (C) શિક્ષણનું સમાજશાસ્ત્ર
- (D) સામાજિક અધ્યયન

15. Modernisation of education is *not* concerned with :

- (A) Keeping pace with the present time
- (B) Vocationalisation of education
- (C) Mass education
- (D) Science based education

16. Acculturation is a process of :

- (A) Globalisation
- (B) Democratisation
- (C) Socialisation
- (D) All of the above

17. Which of the following processes indicate social change ?

- (i) Conservation
  - (ii) Reconstruction
  - (iii) Transformation
  - (iv) Transmission
- (A) (i) and (ii)
  - (B) (ii) and (iii)
  - (C) (iii) and (iv)
  - (D) (ii), (iii) and (iv)

15. નીચેનામાંથી શાની સાથે શિક્ષણના આધુનિકીકરણને સંબંધ નથી ?

- (A) વર્તમાન સમય સાથે તાલ મિલાવવો
- (B) શિક્ષણનું વ્યાવસાયીકરણ
- (C) સમૂહ-શિક્ષણ
- (D) વિજ્ઞાન આધારિત શિક્ષણ

16. સંસ્કૃતીકરણ એ શાની પ્રક્રિયા છે ?

- (A) વૈશ્વીકરણ
- (B) લોકશાહીકરણ
- (C) સમાજકરણ
- (D) ઉપરની બધી જ

17. નીચેનામાંથી કઈ પ્રક્રિયા સામાજિક પરિવર્તન સૂચવે છે ?

- (i) સંરક્ષણ
  - (ii) પુનઃરચના
  - (iii) રૂપાંતરણ
  - (iv) સંપ્રેષણ
- (A) (i) અને (ii)
  - (B) (ii) અને (iii)
  - (C) (iii) અને (iv)
  - (D) (ii), (iii) અને (iv)

18. What will a democratic teacher *not* do in the class ?
- (A) Make critical remarks about the government
- (B) Teach religions
- (C) Maintain a strong discipline
- (D) Inculcate the value of obedience in the children
19. We *can not* completely stop delinquency in school children because :
- (A) Delinquent behaviour is a natural phenomenon
- (B) School is a miniature society
- (C) Democratic behaviour includes delinquency
- (D) The teacher will never stop scolding the students and students will naturally continue to be delinquents
20. Religious education was directly favoured by :
- (A) Kothari Commission
- (B) National Policy on Education
- (C) Ishwarbhai Committee
- (D) University Education Commission

18. નીચેનામાંથી કયું વર્તન લોકશાહીમાં માનનાર શિક્ષક નહીં કરે ?
- (A) સરકાર વિશે આલોચનાત્મક ટિપ્પણી કરવી
- (B) ધર્મનું અધ્યાપન
- (C) કડક શિસ્તનું પાલન કરાવવું
- (D) બાળકોમાં આજ્ઞાકિતતાનું મૂલ્ય ખીલવવું
19. આપણે શાળાઓમાં બાળ અપરાધને સંપૂર્ણપણે અટકાવી શકીએ નહીં, કારણ કે :
- (A) ગુનાઈત વર્તન એ કુદરતી વર્તન છે
- (B) શાળા એ લઘુ-સમાજ છે
- (C) લોકશાહીય વર્તનમાં ગુનાઈત વર્તનનો સમાવેશ થાય છે
- (D) શિક્ષકો ક્યારેય વિદ્યાર્થીઓને ઠપકો આપવાનું બંધ નહીં કરે અને તેથી સ્વાભાવિક રીતે જ વિદ્યાર્થીઓ અપરાધી વર્તન કરતા રહેશે
20. ધાર્મિક શિક્ષણની સીધી ભલામણ કોણે કરેલી ?
- (A) કોઠારી કમિશન
- (B) શિક્ષણની રાષ્ટ્રીય નીતિ
- (C) ઈશ્વરભાઈ કમિટી
- (D) વિશ્વવિદ્યાલય શિક્ષણ આયોગ

21. Most effective factor of social change in India is :

- (A) Religion
- (B) Community
- (C) Education
- (D) Family

22. Educational sociology means the study of :

- (A) Man and Societal interaction
- (B) Growth of Society's educational status
- (C) Educational analysis of social institutions
- (D) Interaction of individual and society from educational standpoint

23. Which of the following is an evidence of social change in India ?

- (A) Proliferation of English medium schools
- (B) Increased mobility of people from one state to other
- (C) Revolution in fashion designing industry
- (D) Reduction in school dropout rate

21. ભારતમાં સામાજિક પરિવર્તનને સૌથી વધુ અસર કરનાર પરિબળ છે :

- (A) ધર્મ
- (B) સમુદાય
- (C) શિક્ષણ
- (D) પરિવાર

22. શૈક્ષણિક સમાજશાસ્ત્ર શાનો અભ્યાસ કરે છે ?

- (A) વ્યક્તિ અને સમાજ વચ્ચેની આંતરક્રિયાઓ
- (B) સમાજના શૈક્ષણિક સ્તરમાં થતી વૃદ્ધિનો
- (C) સામાજિક સંસ્થાઓનું શૈક્ષણિક વિશ્લેષણ
- (D) શૈક્ષણિક દ્રષ્ટીબિંદુથી વ્યક્તિ અને સમાજની અંતઃક્રિયા

23. નીચેનામાંથી કઈ બાબત સામાજિક પરિવર્તનનો પુરાવો આપે છે ?

- (A) અંગ્રેજી માધ્યમની શાળાઓની સંખ્યામાં ધરખમ વધારો
- (B) એક રાજ્યમાંથી બીજા રાજ્યમાં લોકોની ગતિશીલતામાં થયેલો મોટો વધારો
- (C) ફેશન-ડિઝાઈન ઉદ્યોગમાં આવેલી ક્રાંતિ
- (D) શાળા છોડી જનારાની સંખ્યામાં ઘટાડો

24. The 'Right to Education' amendment in Indian Constitution is a reflection of the democratic value(s) of :

- (A) Justice
- (B) Justice and Equality
- (C) Liberty and Fraternity
- (D) Liberty, Fraternity and Justice

25. Why is a teacher called an agent of social change ?

- (A) Because it is her duty to lead a change
- (B) Because she is the representative of society
- (C) Because she can anticipate change and mould her teaching
- (D) Because she can influence young minds

26. The role of Psychology in Education is to :

- (A) understand the abilities/inabilities of learners
- (B) assess the intelligence of the learners
- (C) label a learner as normal or abnormal
- (D) accept or reject learners

24. ભારતના બંધારણમાં 'શિક્ષણના અધિકાર' માટેનો સુધારો કયા લોકશાહીય મૂલ્યનું પ્રતિબિંબ પાડે છે ?

- (A) ન્યાય
- (B) ન્યાય અને સમાનતા
- (C) સ્વતંત્રતા અને બ્રાતૃભાવ
- (D) સ્વતંત્રતા, બ્રાતૃભાવ અને ન્યાય

25. શિક્ષકને સામાજિક પરિવર્તનનો અભિકર્તા શા માટે કહેવામાં આવે છે ?

- (A) કેમ કે પરિવર્તનનું નેતૃત્વ કરવું તે તેની ફરજ છે
- (B) કેમ કે તે સમાજનો પ્રતિનિધિ છે
- (C) કેમ કે તે પરિવર્તનની પૂર્વાપેક્ષા કરે છે ને તદ્દનુસાર પોતાના અધ્યાપનને ઢાળે છે
- (D) કેમ કે તે ઉછરતાં માનસ પર પ્રભાવ પાડી શકે છે

26. શિક્ષણમાં મનોવિજ્ઞાનની ભૂમિકા ..... છે.

- (A) અધ્યેતાઓની ક્ષમતાઓ/અક્ષમતાઓ સમજવી
- (B) અધ્યેતાઓની બુદ્ધિમત્તા માપવી
- (C) અધ્યેતાને સામાન્ય કે અસામાન્ય તરીકે ઓળખાવવા
- (D) અધ્યેતાઓનો સ્વિકાર કે અસ્વિકાર કરવો

27. Creative thinking means :

- (A) Logical thinking
- (B) Analytical thinking
- (C) Convergent thinking
- (D) Divergent thinking

28. Conditioning is :

- (A) a state of mind of learners
- (B) an art of learning
- (C) a process of internalising meaning
- (D) a process of connecting two unconnected things

29. Gifted child is one, who :

- (A) is relatively more talented
- (B) is a winner everywhere
- (C) has very high level of IQ
- (D) can compete in every area

27. સર્જનાત્મક ચિંતન એટલે :

- (A) તાર્કિક ચિંતન
- (B) વિશ્લેષણાત્મક ચિંતન
- (C) કેન્દ્રગામી ચિંતન
- (D) વિકેન્દ્રગામી ચિંતન

28. અભિસંધાન એ :

- (A) અધ્યેતાની કોઈ એક મનોસ્થિતિ
- (B) અધ્યયનની કલા
- (C) અર્થના અંતસ્થીકરણની કોઈ એક પ્રક્રિયા
- (D) બે ભિન્ન બાબતોને જોડવાની કોઈ એક પ્રક્રિયા

29. પ્રતિભાશાળી બાળક એ છે કે :

- (A) જે સાપેક્ષરીતે વધુ બુદ્ધિશાળી હોય છે
- (B) જે હંમેશા વિજેતા હોય છે
- (C) જે ખૂબ ઊંચો બુદ્ધિ આંક ધરાવે છે
- (D) જે તમામ ક્ષેત્રોમાં હરીફાઈ કરી શકે છે

30. Defence mechanisms refer to :

- (A) Mental mechanisms which defend ego from getting hurt
- (B) Mechanisms which are used in consultation with others
- (C) Arguments which are used to defend one-self in communication situations
- (D) Strategies used by groups

31. Mental retardation is a :

- (A) mental disorder
- (B) learning disorder
- (C) condition where mental development stops growing
- (D) condition where one becomes unable to read and write

32. According to Paul E. Torrance, creativity includes :

- (A) Convergent and Divergent Thinking
- (B) Fluency, Flexibility, Originality and Elaboration
- (C) Aptitude and Interests
- (D) Decision-making and Problem solving

30. બચાવ પ્રયુક્તિ એટલે :

- (A) અહમદને પહોંચતી ઠેસમાંથી બચવા માટે ઉપયોગમાં લેવામાં આવતી માનસિક પ્રયુક્તિઓ
- (B) બીજાઓ સાથેના પરામર્શનમાં ઉપયોગમાં લેવામાં આવતી પ્રયુક્તિઓ
- (C) પ્રત્યાયન પરિસ્થિતિઓમાં પોતાની જાતને બચાવવા માટે ઉપયોગમાં લેવામાં આવતી દલીલો
- (D) જૂથો દ્વારા ઉપયોગમાં લેવામાં આવતી વ્યૂહ રચનાઓ

31. માનસિક મંદતા એ :

- (A) મનો વિકૃતિ
- (B) અધ્યયન વિકૃતિ
- (C) માનસિક વિકાસ વૃદ્ધિ અટકાવતી સ્થિતિ
- (D) લખવા અને વાંચવા માટે અક્ષમ બનાવતી સ્થિતિ

32. પોલ ઈ ટોરેન્સના મતે સર્જનશીલતામાં ..... નો સમાવેશ થાય છે.

- (A) કેન્દ્રિય અને વિકેન્દ્રિય ચિંતન
- (B) પ્રવાહિતા, લવચિકતા, મૌલિકતા અને વિસ્તૃતતા
- (C) અભિયોગ્યતા અને અભિરૂચિ
- (D) નિર્ણય લેવાની શક્તિ અને સમસ્યા ઉકેલ

33. Exceptional children require education which is based on the principle of :

- (A) Equity
- (B) Equality
- (C) Social distance
- (D) Segregation

34. Socially disadvantaged learners include :

- (A) Poor socio-economic status learners
- (B) SC, ST, Rural and Girl learners
- (C) Urban learners and Girls
- (D) Dull and learning disabled learners

35. Measurement of personality is done using :

- (A) Projective and non-projective techniques
- (B) Interviews and observations
- (C) Achievement and diagnostic tests
- (D) Anthropometric assessments

33. અપવાદરૂપ બાળકોના શિક્ષણ માટેના આધારનો નિયમ ..... છે.

- (A) સમતા
- (B) સમાનતા
- (C) સામાજિક અંતર
- (D) અલગ જૂથ રચના

34. સામાજિક સુવિધા વંચિત અધ્યેતાઓમાં ..... નો સમાવેશ થાય છે.

- (A) નબળા સામાજિક આર્થિક સ્તરના અધ્યેતાઓ
- (B) એસ.સી., એસ.ટી., ગ્રામ્ય અને કન્યા અધ્યેતાઓ
- (C) શહેરી અધ્યેતાઓ અને કન્યાઓ
- (D) મંદ અને અધ્યયન અક્ષમ અધ્યેતાઓ

35. વ્યક્તિત્વ માપન ..... ના ઉપયોગથી થાય છે.

- (A) પ્રક્ષેપિત અને અપ્રક્ષેપિત પ્રયુક્તિઓ
- (B) મૂલાકાતો અને અવલોકનો
- (C) સિદ્ધિ અને નિદાન કસોટીઓ
- (D) માનસના દેખાવના આધારે થતુ માપન

36. Which one of the following is a non-verbal test of intelligence ?
- (A) Wechsler's Adult Intelligence Test
- (B) Wechsler's Intelligence scale for children
- (C) Binet's Test
- (D) Raven's Progressive Matrices
37. Structural aspects of personality, ID, Ego and Super-ego is the contribution of :
- (A) Field Theory
- (B) Behaviourism
- (C) Humanism
- (D) Psychoanalysis
38. Which of the following is *not* a projective test ?
- (A) TAT
- (B) Rorschach Ink blot Test
- (C) Picture Frustration Test
- (D) EPI
36. નીચેના પૈકી કઈ અશાબ્દિક બુદ્ધિ કસોટી છે ?
- (A) વેક્સલર એડલ્ટ ઈન્ટેલીજન્સ ટેસ્ટ
- (B) વેક્સલર ઈન્ટેલીજન્સ સ્કેલ ફોર ચિલ્ડરન
- (C) બીનેની કસોટી
- (D) રેવન્સ પ્રોગ્રેસીવ મેટ્રીક્સ
37. વ્યક્તિત્વના બંધારણીય ઘટકો ID, Ego અને Super-ego કોનું પ્રદાન છે ?
- (A) ક્ષેત્રીય સિદ્ધાંત
- (B) વર્તનવાદ
- (C) માનવતાવાદ
- (D) મનોવિશ્લેષણ
38. નીચે પૈકી કઈ પ્રક્ષેપણ કસોટી નથી ?
- (A) TAT
- (B) રોરશેક શાહીના ડાઘા કસોટી
- (C) ચિત્ર વૈફલ્ય કસોટી
- (D) EPI

39. What explains, predicts and/or controls educational phenomena ?

- (A) Evaluation
- (B) Research
- (C) Guidance
- (D) Administration

40. To develop a social science curriculum around a problem-solving approach, which type of research should be conducted ?

- (A) Applied
- (B) Evaluation
- (C) Action
- (D) Basic

41. Gender and Area are two independent variables under a study. Which method of sampling is most appropriate ?

- (A) Cluster
- (B) Simple random
- (C) Stratified
- (D) Purposive

39. કોણ શૈક્ષણિક ઘટનાને સમજાવે, અનુમાન કરે અને/અથવા નિયંત્રિત કરે છે ?

- (A) મૂલ્યાંકન
- (B) સંશોધન
- (C) માર્ગદર્શન
- (D) સંચાલન

40. સમસ્યા ઉકેલ અભિગમથી સામાજિક વિજ્ઞાનનો અભ્યાસક્રમ તૈયાર કરવા માટે કયા પ્રકારનું સંશોધન હાથ ધરવું જોઈએ ?

- (A) વ્યવહારુ
- (B) મૂલ્યાંકન
- (C) ક્રિયાત્મક
- (D) મૂલગત

41. જાતીયતા અને વિસ્તાર અભ્યાસના બે સ્વતંત્ર ચલો છે. નમુના પસંદગી માટેની કઈ પદ્ધતિ સૌથી યોગ્ય છે ?

- (A) ઝૂમખા
- (B) સરળ યાદૃચ્છિકરણ
- (C) સ્તરીકૃત
- (D) સહેતુક

42. Which test does *not* have predecided response items ?
- (A) Creativity
(B) Achievement
(C) Diagnosis
(D) Aptitude
43. Which tool should *not* be used for recording observations ?
- (A) Rating Scale
(B) Attitude Scale
(C) Check List
(D) Observation Schedule
44. Experimental variable is known as :
- (A) Effect
(B) Dependent variable
(C) Treatment
(D) Confounding variable
42. કઈ કસોટીમાં પૂર્વનિર્ધારિત ઉત્તર ધરાવતી ક્લમો હોતી નથી ?
- (A) સર્જનશીલતા
(B) સિદ્ધિ
(C) નિદાન
(D) અભિયોગ્યતા
43. અવલોકનો નોંધવા માટે કયા ઉપકરણનો ઉપયોગ થતો નથી ?
- (A) ક્રમમાપ દંડ
(B) વલણ માપદંડ
(C) ઓળખ યાદી
(D) નિરીક્ષણ પત્રક
44. પ્રાયોગિક ચલને ..... થી ઓળખાય છે.
- (A) અસર
(B) પરતંત્ર ચલ
(C) માવજત
(D) વટાળ ચલ

45. In which design all levels of each independent variables are taken in combination ?
- (A) Post-test only control group
(B) Solomon four group
(C) Counter balanced
(D) Factorial
46. A researcher wants to compare means of three matched groups. Which statistical test should be used ?
- (A) ANOVA
(B) ANCOVA
(C) *t*-test
(D) Chi-square test
47. Which graphical presentation is most suitable to visualize trend differences among three different group scores ?
- (A) Histogram
(B) Bar chart
(C) Pie chart
(D) Cumulative frequency percentile curve
45. કઈ યોજનામાં પ્રત્યેક સ્વતંત્ર ચલની બધી કક્ષાઓ સંયુક્ત રીતે લેવામાં આવે છે ?
- (A) ઉત્તરકસોટી માત્ર નિયંત્રિત જૂથ
(B) સોલોમન ચાર જૂથ
(C) સમતુલિત યોજના
(D) આવયવિક
46. સંશોધક ત્રણ સમાન જૂથોની સરાસરીઓની તુલના કરવા માગે છે. કઈ અંકશાસ્ત્રીય કસોટી વાપરવી જોઈએ ?
- (A) વિચરણ પૃથક્કરણ
(B) સહવિચરણ પૃથક્કરણ
(C) ટી-કસોટી
(D) કાઈવર્ગ કસોટી
47. ત્રણ વિવિધ જુથોના પ્રાપ્તાંકોમાં રહેલ તરેહના તફાવતો દૃશ્યાત્મક રીતે કઈ આલેખિત અભિવ્યક્તિ દ્વારા સૌથી યોગ્ય રીતે થઈ શકે ?
- (A) સ્તંભાલેખ
(B) છુટ્ટા સ્તંભો
(C) વતુળાકાર આલેખ
(D) સંગૃહિત શતમાન આવૃત્તિ વક્ર

48. The value of standard deviation of complete homogeneous data is :

- (A) greater than zero
- (B) less than zero
- (C) equal to zero
- (D) always one

49. Which is the weakest correlation ?

- (A) -0.90
- (B) +0.10
- (C) +0.90
- (D) +1.00

50. The most frequently occurring number in a set of values is called :

- (A) Mean
- (B) Median
- (C) Mode
- (D) Constant

48. પૂર્ણ સમાંગ માહિતીના પ્રમાણવિચલનનું મૂલ્ય ..... હોય છે.

- (A) શૂન્ય કરતા વધારે
- (B) શૂન્ય કરતા ઓછું
- (C) શૂન્ય
- (D) હંમેશા એક

49. કયો નબળો સહસંબંધાંક છે ?

- (A) -0.90
- (B) +0.10
- (C) +0.90
- (D) +1.00

50. મૂલ્યો (પ્રાપ્તિાંકો) ના જૂથમાં સૌથી વધુ વખત જોવા મળતી સંખ્યાને ..... કહે છે.

- (A) સરાસરી
- (B) મધ્યસ્થ
- (C) બહુલક
- (D) અચળ

ROUGH WORK

SEAL